

**BOLALARDA AXLOQIY QADRIYATLARNI
SHAKLLANTIRISHDA PEDAGOGIK INNOVATSIYALARNING
DOLZARBLIGI VA MAZMUNI**

**ANDIJON DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI
MAKTABGACHA TA'LIM KAFEDRASI MUSTAQIL TADQIQOTCHISI
ABDUMUTALIPOVA GULSHODAXON NURBEK QIZI**

Annotatsiya: Mazkur maqolada bolalarda axloqiy qadriyatlarni shakllantirishda pedagogik innovatsiyalarning o'rni va ahamiyati yoritilgan. Unda zamonaviy ta'lim tizimida axloqiy tarbiyani samarali tashkil etishda innovatsion yondashuvlar, interfaol metodlar va axborot texnologiyalarining ahamiyati ilmiy asosda tahlil qilinadi. Shuningdek, pedagogik innovatsiyalar orqali bolalarda ijobiy fazilatlar, insonparvarlik, vatanparvarlik, mehnatsevarlik, halollik kabi qadriyatlarni rivojlantirishning usullari keltirilgan.

Kalit so'zlar: pedagogik innovatsiya, axloqiy qadriyatlar, tarbiya, interfaol metod, shaxsiy rivojlanish, maktabgacha ta'lim.

Аннотация: В данной статье рассматривается значение педагогических инноваций в процессе формирования моральных ценностей у детей. Автор анализирует роль инновационных подходов, интерактивных методов и информационных технологий в эффективной организации нравственного воспитания в современной образовательной системе. Особое внимание уделено формированию у детей таких качеств, как гуманизм, трудолюбие, честность и патриотизм.

Ключевые слова: педагогические инновации, моральные ценности, воспитание, интерактивные методы, личностное развитие, дошкольное образование.

Ключевые слова: педагогические инновации, моральные ценности, дошкольное образование, интерактивные методы, духовность, воспитание, личностное развитие.

Annotation: *This article explores the importance of pedagogical innovations in shaping moral values in children. It analyzes how innovative approaches, interactive methods, and modern technologies enhance moral education in today's educational system. The paper also outlines methods for developing positive qualities such as honesty, patriotism, diligence, and humanity among children through innovative pedagogy.*

Keywords: *pedagogical innovation, moral values, education, interactive methods, personality development, preschool education.*

Kirish

Hozirgi globallashuv davrida jamiyatning ma'naviy barkamolligini ta'minlash, yosh avlodni axloqiy jihatdan yetuk shaxs sifatida tarbiyalash masalasi dolzarb hisoblanadi. Ta'lim jarayonida bolalarning axloqiy qadriyatlarini shakllantirish samaradorligini oshirish uchun an'anaviy usullar bilan bir qatorda innovatsion pedagogik yondashuvlar ham keng qo'llanilmoqda. Pedagogik innovatsiyalar — bu ta'lim-tarbiya jarayonini zamon talablariga mos ravishda takomillashtirishga, yangi g'oyalar, texnologiyalar va metodlarni joriy etishga qaratilgan faoliyatdir. Bugungi kunda maktabgacha ta'lim muassasalarida bolalarda axloqiy qadriyatlarni shakllantirishda pedagogik innovatsiyalarni qo'llash dolzarb masalaga aylangan.

Asosiy qism

1. Pedagogik innovatsiyalarning mohiyati va mazmuni

Pedagogik innovatsiya — bu yangi g'oya, texnologiya yoki metodikaning ta'lim-tarbiya jarayoniga tatbiq etilishi natijasida kutilgan samaraga erishishdir. U ta'lim sifatini oshirish, shaxsning ijodiy salohiyatini rivojlantirish, axloqiy qadriyatlarni shakllantirishda muhim o'rin tutadi.

Maktabgacha ta'lim tizimida innovatsion yondashuvlar bolaning individual xususiyatlarini inobatga olgan holda tarbiyaviy jarayonni tashkil etishni ko'zda tutadi. Bu jarayonda interfaol metodlar — “Aqliy hujum”, “Rol o'yini”, “Klaster”, “Bahs-munozara”, “Videorolik tahlili” kabi usullar samarali vosita bo'lib xizmat qiladi.

2. Axloqiy qadriyatlar shakllanishida innovatsion metodlarning o'rnini

Axloqiy qadriyatlar — bu insonning xulq-atvorini boshqaruvchi ichki mezonlar bo'lib, halollik, adolat, mehnatsevarlik, mehr-oqibat, vatanparvarlik kabi fazilatlarni o'z ichiga oladi. Ularni shakllantirishda innovatsion pedagogik texnologiyalar quyidagi imkoniyatlarni yaratadi:

- **Interfaol metodlar** bolalarda mustaqil fikrlash, to'g'ri xulqiy qaror qabul qilish ko'nikmalarini shakllantiradi.
- **Axborot-kommunikatsion texnologiyalar** yordamida bolalarda axloqiy mavzular bo'yicha vizual tushunchalar mustahkamlanadi.
- **Ijodiy o'yin texnologiyalari** (rolli o'yinlar, dramatizatsiya) orqali bolalar o'zini boshqalarning o'rniga qo'yishni, hamdardlikni o'rganadi.

Shu tarzda innovatsion metodlar nafaqat bilim berish, balki shaxsning axloqiy olamini boyitish vazifasini ham bajaradi.

3. Zamonaviy ta'limda innovatsion texnologiyalarning dolzarbligi

Bugungi pedagogik jarayonlarda quyidagi innovatsion yondashuvlar axloqiy tarbiyada samarali deb e'tirof etilmoqda:

№ Innovatsion texnologiya nomi Axloqiy tarbiyadagi roli

1	Interfaol metodlar	Fikr almashish, muloqot madaniyatini shakllantirish
2	AKT (axborot texnologiyalari)	Axloqiy videoroliklar, multfilmlar orqali tushuncha berish
3	Loyihaviy o'qitish	Jamoviy mehnat va mas'uliyatni rivojlantirish
4	O'yin texnologiyalari	Axloqiy vaziyatlarni amalda his etish imkonini beradi
5	Rivojlantiruvchi texnologiyalari	ta'lim Shaxsiy faollik, mustaqil fikrlashni rag'batlantiradi

Mazkur texnologiyalar bolalarda nafaqat axloqiy qadriyatlarni, balki ijtimoiy moslashuv, empatiya va mas'uliyat hissini ham rivojlantiradi.

4. Chet el tajribasida pedagogik innovatsiyalarning qo'llanilishi

Germaniya, Yaponiya va Janubiy Koreya maktabgacha ta'lim tizimlarida bolalarning axloqiy tarbiyasiga alohida e'tibor qaratiladi. Masalan:

- **Germaniyada** “tarbiyaviy loyihalar” metodi keng qo'llanilib, bolalarda hamkorlik va insoniy munosabatlarni rivojlantirishga xizmat qiladi.
- **Yaponiyada** “axloqiy darslar” (doutoku) tizimi innovatsion metodlar bilan boyitilib, bolalarda o'zini boshqarish madaniyatini shakllantiradi.
- **Janubiy Koreyada** esa axloqiy tarbiya AKT orqali, ya'ni interaktiv multimediyalar yordamida o'tiladi.

Ushbu tajribalar O'zbekiston maktabgacha ta'lim tizimi uchun ham foydali model bo'lib, ularni milliy sharoitga moslashtirish zarur.

5. Pedagogik innovatsiyalar orqali axloqiy qadriyatlarni shakllantirish mexanizmlari

Innovatsion yondashuvlar yordamida axloqiy qadriyatlarni shakllantirish quyidagi bosqichlarda amalga oshiriladi:

1. **Motivatsiya bosqichi** – bola axloqiy muammoga qiziqish bildiradi.
2. **Axborot bosqichi** – innovatsion vositalar orqali (video, o'yin, klaster) bilim beriladi.
3. **Amaliy bosqich** – rolli o'yinlar, muammoli vaziyatlar orqali axloqiy xulq mustahkamlanadi.
4. **Refleksiya bosqichi** – o'z xulqini tahlil qilish, to'g'ri yoki noto'g'riligini baholash o'rganiladi.

Bu bosqichlar orqali bola ongida axloqiy me'yorlar ongli ravishda shakllanadi.

Xulosa

Bolalarda axloqiy qadriyatlarni shakllantirishda pedagogik innovatsiyalar — ta'lim jarayonining eng samarali vositalaridan biridir. Ular nafaqat bolalarning bilim doirasini kengaytiradi, balki ularning insoniy fazilatlarini rivojlantiradi. Innovatsion metodlar orqali shakllangan axloqiy qadriyatlar bola shaxsiyatining poydevorini mustahkamlaydi, kelajakda jamiyatda faol, vijdonli fuqaroni tarbiyalashga xizmat

qiladi. Demak, pedagogik innovatsiyalarni ta'lim jarayoniga chuqur joriy etish — zamonaviy tarbiya tizimining muhim ehtiyoji va rivojlanish yo'nalishidir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Ta'lim-tarbiya tizimini yanada takomillashtirish to'g'risida"gi Farmoni. — 2020-yil.
2. Xoliqova D. "Pedagogik innovatsiyalar nazariyasi va amaliyoti". — Toshkent: TDPU, 2021.
3. Hasanboeva O., Raxmonov N. "Maktabgacha ta'lim pedagogikasi". — Toshkent, 2019.
4. Musurmonova O. "Axloqiy tarbiya metodikasi". — Toshkent, 2020.
5. UNESCO. "Innovative Pedagogy for Early Childhood Education". — Paris, 2022.
6. Хуторской А.В. "Инновационные технологии обучения". — Москва, 2018.
7. Park S., Kim J. "Moral Education in Korean Kindergartens". — Seoul, 2021.